

NODIADAU EGLURHAOL

Mae'r wybodaeth a roddir isod yn egluro rhai o'r termau y gellir eu defnyddio mewn hysbysiad galw am dalu ardreth annomestig ac yn yr wybodaeth ategol. Gellir cael gwybodaeth bellach ynghylch rhwymedigaeth i dalu ardrethi annomestig gan awdurdodau bilio.

Ardrethi annomestig

Mae'r ardrethi annomestig a gesglir gan awdurdodau bilio yn cael eu talu i gronfa ganolog a'u hailddosbarthu i gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol ac i gomisiynwyr heddlu a throseddu. Mae eich cyngor a'ch comisiynydd heddlu a throseddu yn defnyddio eu cyfrannau o'r incwm ardrethi a ailddosberthir, ynghyd ag incwm oddi wrth y rhai sy'n talu'r dreth gyngor iddynt, y grant cynnal referniw a ddarperir gan Weinidogion Cymru a symiau penodol eraill, i dalu am y gwasanaethau a ddarperir ganddynt. Gellir cael gwybodaeth bellach am y system ardrethi annomestig, gan gynnwys pa ryddhadau sydd ar gael, drwy fynd i <https://busnescymru.llyw.cymru/>

Gwerth Ardrethol

Gosodir gwerth ardrethol eiddo annomestig yn y rhan fwyaf o achosion gan swyddog prisio annibynnol o Asiantaeth y Swyddfa Brisio, sy'n un o Asiantaethau Gweithredol Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi (CThEM). Maent yn llunio ac yn cynnal rhestr lawn o werthoedd ardrethol pob eiddo annomestig yng Nghymru, ac mae ar gael ar eu gwefan yn www.gov.uk/government/organisations/valuation-office-agency fel arfer, caiff pob eiddo annomestig ei ailbriso bob 5 mlynedd. O 1 Ebrill 2017 mae gwerth ardrethol eiddo yn cynrychioli ei werth rhentol blynyddol ar y farchnad agored fel yr oedd ar 1 Ebrill 2015.

Yn achos eiddo cyfansawdd sy'n rhannol ddomestig ac yn rhannol annomestig, ymwneud â'r rhan annomestig yn unig y mae'r gwerth ardrethol. Dangosir gwerth pob eiddo y mae ardreth yn daladwy i'ch awdurdod arno yn y rhestr ardrethi leol, y gellir edrych ar gopi ohoni yn Asiantaeth y Swyddfa Brisio, Ty'r Rhaglyw, Stryt y Rhaglyw, Wrecsam LL11 1PR ac Cyngor Sir Y Fflint, Neuadd y Sir, Yr Wyddgrug, Sir Y Fflint CH7 6NA.

Ailbriso

Caiff yr holl werthoedd ardrethol eu hailasesu mewn ailbrisiad cyffredinol er mwyn sicrhau bod yr ardrethi a delir gan unrhyw un trethdalwr yn adlewyrchu newidiadau dros amser yng ngwerth ei eiddo o gymharu ag eraill. Mae hyn yn helpu i gadw'r system ardreth yn deg drwy ddiweddarau prisiadau yn unol â newidiadau yn y farchnad. Cafodd y rhestr ardreth bresennol effaith ar 1 Ebrill 2017 ac mae'n seiliedig ar werthoedd fel yr oeddent ar 1 Ebrill 2015.

Yn y flwyddyn y mae ailbrisiad yn cael effaith, ailbennir sylfaen y lluosydd er mwyn cymryd i ystyriaeth newidiadau cyffredinol i gyfanswm y gwerth ardrethol ac i sicrhau nad yw'r ailbrisiad yn codi arian ychwanegol.

Newid yn y gwerth ardrethol

Gall y gwerth ardrethol newid os yw'r swyddog prisio yn credu bod amgylchiadau'r eiddo wedi newid. Caiff y trethdalwr (ac eraill penodol sydd â buddiant yn yr eiddo), o dan amodau penodol, hefyd gynnig newid yn y gwerth. Os na fydd y trethdalwr a'r swyddog prisio yn cytuno ar y prisiad o fewn 3 mis i wneud y cynnig, bydd y mater yn cael ei gyfeirio gan y swyddog prisio fel apêl gan y cynigydd i Dribiwnlys Prisio Cymru. Mae gwybodaeth bellach ynghylch sut i gynnig newid mewn gwerth ardrethol ar gael gan swyddfeydd prisio.

Y lluosydd Ardrethi Annomestig

Dyma'r gyfradd yn y bunt y lluosir y gwerth ardrethol â hi i roi swm y bil ardrethol blynyddol ar gyfer eiddo. Mae'r lluosydd a bennir bob blwyddyn gan Weinidogion Cymru yr un fath ar gyfer Cymru gyfan ac, ac eithrio mewn blwyddyn ailbriso, ni all godi fwy na chyfradd y cynnydd yn y mynegai prisiau manwerthu.

Cynigion ac apelau

Mae gwybodaeth am yr amgylchiadau y gellir cynnig newid yn y gwerth ardrethol oddi tanynt ac am sut y gellir gwneud cynnig o'r fath ar gael gan y swyddfa brisio leol a ddangosir uchod. Mae rhagor o wybodaeth am y trefniadau apelio ar gael gan Cyngor Sir y Fflint neu gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio.

Mae Tribiwnlys Prisio Cymru yn darparu gwasanaeth apelau annibynnol rhad ac am ddim sy'n ymdrin ag apelau ynghylch Ardrethi Annomestig a'r Dreth Gyngor. Gellir gweld eu manylion cyswllt yma <http://www.valuation-tribunals-wales.org.uk/cy/cartref.html>

Ardrethi eiddo heb ei feddiannu

Gall perchnogion eiddo annomestig sydd heb eu meddiannu fod yn agored i dalu ardrethi eiddo gwag a godir yn ôl 100% o'r rhwymedigaeth arferol. Mae'r rhwymedigaeth yn dechrau ar ôl i'r eiddo fod yn wag am 3 mis neu, yn achos eiddo diwydiannol penodol, ar ôl i'r eiddo fod yn wag am 6 mis. Mae mathau penodol o eiddo wedi eu heithrio rhag ardrethi eiddo gwag.

Rhyddhad elusennol ac yn ôl disgrisiwn

Mae hawl gan elusennau a chlybiau chwaraeon cymunedol amatur i gael rhyddhad o 80% rhag ardrethi ar unrhyw eiddo annomestig -

- (a) yn achos elusennau, pan ddefnyddir yr eiddo yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddibenion elusennol; neu
- (b) yn achos clwb, pan fo'r clwb wedi ei gofrestru gyda Chyllid a Thollau EM.

Mae gan awdurdodau bilio ddisgrisiwn i beidio â chodi rhan neu'r cyfan o'r 20% sy'n weddill o'r bil ar eiddo o'r fath a gallant hefyd roi rhyddhad mewn cysylltiad ag eiddo a feddiennir gan gyrff penodol nad ydynt wedi eu sefydlu nac yn cael eu rhedeg i wneud elw.

Am ragor o wybodaeth ynghylch clybiau dylech gysylltu â *cyfeiriad Cyllid a Thollau EM*, (y wefan yw <http://www.hmrc.gov.uk>).

Rhyddhad Ardrethi i Fusnesau Bach

Mae Gorchymyn Ardrethu Annomestig (Rhyddhad Ardrethi i fusnesau bach) (Cymru) 2015 (1) yn gwneud darpariaeth ar gyfer rhyddhad ardrethi i fusnesau bach. Mae manylion llawn gan gynnwys y meini prawf cymhwysedd, yr eithriadau, y gofynion gweithdrefnol a'r rhyddhadau ardrethi perthnasol ar gael gan yr awdurdod bilio.

Rhyddhad ardrethi trosiannol

Mae Rheoliadau Ardrethu Annomestig (Symiau a Godir) (Cymru) 2016 (2) yn gwneud darpariaeth ar gyfer rhyddhad trosiannol i fusnesau bach y mae'r ailbrisio hereditamentau annomestig sy'n cael effaith o 1 Ebrill 2017 yn cael effaith andwyol arnynt. Mae manylion llawn gan gynnwys y meini prawf cymhwysedd, yr eithriadau, y gofynion gweithdrefnol a'r rhyddhadau ardrethi perthnasol ar gael gan yr awdurdod bilio.

Cymorth gwladwriaethol

Gallai rhyddhad rhag talu ardrethi annomestig fod yn gyfystyr â chymorth gwladwriaethol. Mae'n gyfreithlon pan fo'n cael ei ddarparu yn unol â Rheoliad y Comisiwn (EU) 1407/2013 ar gymorth de minimis. Mae'r rheoliad de minimis yn caniatáu i fenter gael hyd at €200,000 o gymorth 'de minimis' dros gyfnod treigl o dair blynedd. Os ydych yn cael, neu wedi cael, unrhyw gymorth 'de minimis' a roddwyd yn ystod y flwyddyn ariannol gyfredol neu'r ddwy flynedd ariannol flaenorol (o unrhyw ffynhonnell), dylech hysbysu'r awdurdod bilio ar unwaith am fanylion y cymorth a gafwyd.

Gwybodaeth am gyllideb 2017/18

Sut mae'r arian yn cael ei wario

Gwir Gost 2016-17 £000'oedd	Gwasanaethau	Gwariant 2017-18 £000'oedd	Incwm 2017-18 £000'oedd	Gwir gost 2017-18 £000'oedd
3,204	Prif Weithredwr	2,986	(1)	2,985
12,028	Cymuned a Menter	61,094	(48,802)	12,292
96,787	Addysg ac Ieuenctid	119,479	(19,931)	99,548
8,160	Llywodraethu	9,126	(1,526)	7,600
8,255	Newid Sefydliadol	24,158	(16,211)	7,947
4,319	Pobl ac Adnoddau	4,559	(331)	4,228
4,978	Cynllunio a'r Amgylchedd	8,503	(3,523)	4,980
58,833	Gwasanaethau Cymdeithasol	77,852	(13,812)	64,040
27,011	Strydwedd a Chludiant	38,856	(11,433)	27,423
223,575		346,613	(115,570)	231,043
15,223	Cyfrif Canolog Buddsoddi a Benthyciadau			13,262
8,967	Cyllid Canolog			7,239
7,237	Cyrff sy'n codi trethi			7,547
(1,590)	Aildaliadau Canolog			(1,590)
(1,429)	Cyfraniad at / (Gostyngiad Mewn) balansau			(2,345)
28,408	Cyfanswm Gwasanaethau Canolog			24,113
251,983	CYFANSWM GWASANAETHAU			255,156

Gwybodaeth am gyllideb 2017/18

O ble y daw'r arian

2016-17 £000' oedd	Ffynhonnell	2017-18 £000' oedd
184,743	Grant Cynnal Refeniw	185,033
67,240	Wedi'i dalu gan Drethdalwyr	70,123
251,983	Cyfanswm yr Ariannu	255,156
5,769	Gweddillion (Dygydd Ymlaen)	5,769
5,769	Gweddillion (Cariwyd Ymlaen)	5,769

Newidiadau mewn Ariannu Wrth Gefn

	Balans Amcangyfrif dig 31/3/2016 £000'au	Symudiadau arfaethedig yn 2016/17 £000'au	Balans Amcangyfrif dig 31/3/2017 £000s
Refeniw Cyffredinol Wrth Gefn	11,048	-	11,048
Ariannu Clustnodedig Wrth Gefn	15,401	(6,432)	8,969
Ariannu Wrth Gefn Ysgolion	275	426	701
Ariannu Wrth Gefn CRT	1,178	(118)	1,060
Cyfanswm	27,902	(6,124)	21,778

Gwariant Cyfalaf ac Ariannu 2017/18

	2017-18 £000' oedd
Gwariant	
Cronfa Gyffredinol	19,435
Tai Cyhoeddus	27,744
Cyfanswm	47,179
Ariannwyd gan:	
Benthyca	19,419
Derbynebaw Cyfalaf	3,567
Grantiau, Cyfraniadau Lwfans Gwaith Trwsio Mawr	14,265
Adnoddau Eraill y Cyngor	9,928
Cyfanswm Ariannu	47,179

Asesiad Gwariant Safanol	£000
Asesiad o Wariant Safonol LIC ar gyfer y Cyngor yw:	257,526
Y Gyllideb wirioneddol a gymeradwywyd gan y Cyngor yw:	255,156